

Хорватське Слово про українського Генія: рецепція творчості Тараса Шевченка у Хорватії

О. М. Деркач*

Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

*Corresponding author. E-mail: jelena-tk@ukr.net

Paper received 30.01.16; Accepted for publication 20.02.16.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню рецепції творчості Тараса Шевченка у хорватській літературі й літературознавстві. Розглянуто магістральні напрями освоєння творчого доробку українського письменника. Окрему увагу приділено сприйняттю хорватським літературним процесом творів Т. Шевченка посередництвом перекладів А. Шеноа, А. Харамбашича й А. Менаца та концептуальним особливостям підходів до теоретичної інтерпретації творчості Тараса Шевченка від XIX століття до сучасного етапу хорватського шеченкознавства.

Ключові слова: Тарас Шевченко, рецепція, теоретична інтерпретація, поезія, переклад, література.

Творчість Тараса Григоровича Шевченка становить собою не лише культурне надбання окремої країни у окремий період її життя, але й позачасове та позагеографічне явище набагато ширшого масштабу. Феномен Тараса Шевченка полягає у тому, що його творчість не перетворилася на раритетне явище історії літератури і водночас не втратила актуальність, наскільки б віддаленою від часу настання не ставала. Очевидно, саме у цьому є розгадка Генія поета – у позачасовій актуальності поставлених питань, відповідь на які шукає кожне покоління, а надто сьогодення. Одним з таких онтологічних питань у Шевченка є візія України, що покликана здійснити свою найголовнішу місію – національного розквіту.

Неабияке зацікавлення творами Т. Шевченка та його світове визнання прийшли ще у XIX столітті. Власне, творчість поета ознаменувала собою новий етап української літератури, яка у 50-х – 60-х роках XIX століття виходить на загальнослов'янський простір. Цей процес визначився далеко не географічним критерієм, що поєднував слов'янські землі, натомість вирішальними чинниками цього було ідейне та художнє новаторство українського поета. Т. Шевченко «ввібрав» в себе найпередовіші ідеї часу, синтезував їх і висловив засобами поетичного слова з геніальною силою протесту й гніву [6, с.31]. Найбільш актуальним для слов'янських народів на той час було питання національної незалежності, розуміння якого співвідносилось із ідеєю слов'янської єдності. У трактуванні цієї єдності Шевченко, на відміну від більшості сучасників, вкладав дещо ширший зміст. Поет не просто закликав до об'єднання слов'ян, але і поставив це об'єднання у залежність від звільнення поневолених верств усіх слов'янських народів [6, с. 32]. Таким чином, Шевченко висловив ідею ствердження України як національно незалежної.

Серед загальнослов'янського контексту саме хорватський культурний та літературний дискурс через об'єктивні причини не лише внутрішнього, культурного, але й зовнішнього, суспільно-політичного, характеру виявився найбільш плідним ґрунтом для сприйняття ідей українського поета. Про це свідчить хоча б той чинник, що перші переклади поезій Т.Шевченка з'явилися саме у Хорватії [3, с. 294]. Відомим є той факт, що оригінали деяких творів Тараса Шевченка, а саме – «Гамалія», «Тризна», та «Гайдамаки», потрапили до Хорватії ще у 40-х роках XIX століття,

напередодні загального знайомства хорватського читача з творами поета, переклад яких інтенсифікувався у 60-х роках. Відтак, саме у цей період покладено початок сприйняттю та осмисленню творчості Т. Шевченка хорватською літературою, а також теоретичній інтерпретації художнього доробку митця у літературній критиці та літературознавстві. Ці процеси не могли лишитися поза увагою українських дослідників. Так, зокрема, такі аспекти проблеми освоєння хорватською культурою спадщини Т. Г. Шевченка у XIX столітті, як переклади творів українського поета А. Харамбашичем, вплив Шевченка на оригінальну творчість Харамбашича, а також типологічно споріднені риси у поезії Шевченка та С. С. Крайчевича, висвітлені у працях І. П. Ющука; загальнослов'янський контекст вивчення творчості Т.Шевченка знаходимо у працях Є. П. Кирилюка; аналіз причин і наслідків освоєння у Хорватії спадщини Т. Г. Шевченка, розгляд перекладів його поезій хорватською мовою, дослідження текстуальних, образних, композиційних та жанрових аналогій поезій Шевченка та хорватських поетів-сучасників, а також розгляд перших статей про Шевченка, що поклали початок теоретичній інтерпретації його творчості у Хорватії, опиняються у центрі дослідницької уваги у монографії П. М. Рудякова «Українсько-хорватські літературні взаємини в XIX – XX ст.» (Київ, 1987). Значною активізацією дослідницького інтересу до творчості Т. Шевченка та її реінтерпретацією позначається сучасний етап літературознавчої думки в Україні. Зокрема, з нагоди 200-річного ювілею від Дня народження поета побачила світ монографія «Шевченкознавство в сучасному світі» (Київ, 2014).

Разом з тим, стверджувати повноту картини, присвяченої вивченню рецепції творчого доробку Шевченка у Хорватії, ми не маємо змоги, в першу чергу, з огляду на її фрагментарність. Маємо на увазі, насамперед, комплексний аналітичний підхід, а також вивчення сучасного етапу означених процесів. Тому метою нашої статті є висвітлення основних чинників і вузлових моментів формування, розвитку, порівнявального становлення та сучасної концепції трактування ролі творчої постаті Тараса Шевченка у спектрі хорватської літератури й культури.

Матеріалом дослідження послуговували переклади поезій Т. Шевченка хорватською мовою, здійснені А. Шеноа, А. Харамбашичем, А. Менаца, окрім цього

розглянуто науково-критичні статті Ч. Брагалі, Й. Бадалича, М. Поповича, І. Козарчанина, Б. Крмпотича, С. Гашпаровича, А. Флакера, Є. Пашченка, що становлять собою зразки літературознавчої рецепції та теоретичної інтерпретації творчості українського поета у хорватській науці про літературу. У роботі використано культурно-історичний, аналітично-описовий, типологічний, контекстуальний методи наукового аналізу.

Початок «хорватської шевченкіани» (термін, запропонований Є. Пашченком) [16, с.5] позначився іменем Августа Шеноа (1838 – 1881), одного з найвидатніших представників національної літератури ХІХ століття, «Батька хорватського роману», поета і драматурга. У 1863-му році він переклав вірш Т. Шевченка «Розрита могила», чим поклав початок традиції перекладу творів українського поета не лише у Хорватії, але й на південнослов'янському просторі загалом. Молодий хорватський письменник обрав поезію, яка алегорично представляла Україну як національну трагедію, втілену у метафоричному образі розритої чужинцями могили.

Окрім «Розритої могили» у 1871-му році хорватською мовою з'явилася друком поезія Шевченка «Нащо мені женитися», під назвою «Козацьке щастя», однак без підпису перекладача [11, с.45]. Переклад надруковано у журналі «Vijenas», редактором якого на той час, аж до 1881 року, був А. Шеноа. Це дало змогу деяким сучасним дослідникам надати авторство перекладу саме А. Шеноа.

Продовження перекладацької традиції, а також початок хорватської критичної думки про Шевченка пов'язані з ім'ям Августа Харамбашича. А. Харамбашич народився в м. Доні Михоляц у Словенії 14 липня 1861 року, тобто в рік смерті Шевченка, і помер 16 липня 1911 р. З 1879 року він навчався на юридичному факультеті Загребського університету, звідки у 1881 році був виключений за участь у протиявстрійській антиурядовій демонстрації. Як зауважує Є. П. Кирилюк, А. Харамбашич рано почав писати вірші і вже у 1883 році вийшла перша збірка його політичної поезії «Slobodarka» («Свободарка»), а ще через рік – нова збірка «Sitne pjesme» («Дрібні пісні») [1, с.70].

Перекладацька діяльність А. Харамбашича була надзвичайно активною. Завдяки йому хорватський читач ознайомився з творами У. Шекспіра, М. Гоголя, Л. Толстого, П. Славейкова, Л. Каравелова, Г. Сенкевича, О. Дюма та ін.. З української мови, окрім поезій Т. Шевченка, він перекладав твори Марка Вовчка (Marko Vovčok, Ručke pripovijesti, Preveo i uvodom popratio d-g August Harambašić, Zagreb, Naklada «Matice Hrvatske», 1899).

Можна припустити, що з творчістю Шевченка Харамбашич міг ознайомитися в Загребі, але більш ймовірно, що це відбулося під час його навчання у Відні, де на той час було багато української молоді з Галичини та Буковини [13, с.34]. 1887-го року з'являється збірка поем Шевченка у перекладі А. Харамбашича. Ця збірка була видана у «Хорватській матиці» під заголовком : «Taras Ševčenko. Pjesničke pripovijesti, Sa slikom pjesnika, U Zagrebu, Naklada «Matice Hrvatske», 1887 (Тарас Шевченко. Поеми, з портретом поета, Загреб, видавництво «Хорватська матиця», 1887).

Мовою оригіналу Шевченко в Хорватії був доступний одиницям. Деякою мірою сприяли його популяризації несистематичні журнальні публікації. З появою книги Харамбашича широкі читацькі кола одержали можливість познайомитися рідною мовою зі значною кількістю творів класика української літератури. До збірки ввійшли переклади восьми поем: «Začarana» («Причинна»), «Topola» («Тополя»), «Katarina» («Катерина»), «Služanka» («Наймичка»), «Nevolnik» («Невільник»), «Petrica» («Петрусь»), «Neofiti» («Неофіти»), «Hajduci» («Гайдамаки»).

Вступне слово поета-перекладача під назвою «Taras Ševčenko. Njegov život i književni rad» («Тарас Шевченко. Його життя та літературна діяльність») поклато початок теоретичній інтерпретації творчості Т. Шевченка. Воно вміщувало шевченківську «Автобіографію» і розповідь про життя поета. Визначаючи місце поета у слов'янській і світовій літературі, він поставив його в один ряд з Пушкіним і Міцкевичем, підкресливши, що Шевченко зумів піднятися до вершин поетичної майстерності й підняти українську народну пісню на рівень сучасної художньої творчості, зберігши й розвинувши її кращі якості. [6, с.33]. А. Харамбашича як дослідника творчої постаті Шевченка цікавить драматичний перебіг життєвих подій українського поета, його тернистий життєвий шлях. Цим Харамбашич покладає початок проблемі трагічної долі Т.Шевченка, яка тривалий час формує підхід до вивчення творчої постаті митця у хорватській літературній критиці. Найголовніше, на чому наголошує А. Харамбашич, є те, що він характеризує Шевченка як «народного» поета, який переживає трагедію власного народу.

Збірник був схвально зустрінутий хорватською літературною громадськістю. Журнал «Vijenas» вмістив рецензію на нього, у якій відзначалося, що Шевченко своїми творами викликає інтерес не тільки до себе і до своєї поезії, але й до свого народу [6, с.34].

Згодом, в період з 1888-го по 1899-й рік вийшли друком чергові Харамбашичеві переклади творів Шевченка: поеми «Княжна», «Відьма», «Варнак», «Марина», а також ще 12 ліричних поезій Шевченка. Нові переклади – вірші «Марку Вовчку» та «Сон» – А. Харамбашич публікує у вступі до перекладених ним вісімнадцяти оповідань Марка Вовчка, які вийшли друком у 1899-му році.

Наприкінці ХІХ століття хорватська славістика, а у її межах і україністика, характеризуються значною активізацією саме у питанні рецепції української літератури. І знову у центрі дослідницької уваги опиняється постать Тараса Шевченка. Своєрідним продовженням концепції вивчення творчості Т. Шевченка, запропонованої А. Харамбашичем, можемо вважати інтерпретаційний підхід, представлений у статті Чіре Брагалі «Taras Grigorović Ševčenko», що побачила світ 1894-го року. Намагаючись створити літературний портрет митця, дослідник наводить схожі з попередником епізоди з життя поета, намагається інсценізувати їх і таким чином сформувати для себе та читацької аудиторії бачення України. Окрім того, Ч. Брагала створює культурний контекст, ставлячи собі за мету розтлумачити певні важливі для його розуміння поняття, як, наприклад, «кобзар», «козацтво» та інші.

Показовим є те, що автор не вдається до глибокого літературознавчого аналізу творів та свідомої конкретизації явищ. Натомість демонструє щире співпереживання з трагізмом долі поета, захоплення його особистістю та поетичними творами. Як зауважує П. М. Рудяков, Ч. Брагалья не ставив перед собою завдання дати докладний аналіз творчості Шевченка, або ж викласти біографію поета. Він намагався виділити головне в поезії Шевченка, осмислити її у зв'язку з історією українського народу [6, с.34]. Така авторова позиція засвідчує не лише індивідуальний підхід в освоєнні творчості українського Генія, але й рефлектує з певною, вже сформованою у хорватському середовищі, тенденцією до вираження духовної близькості й спорідненості з Україною. Окрім цього, вартує уваги і той факт, що саме Ч. Брагалья вперше у хорватському шевченкознавстві вживає власне українське по батькові Т. Шевченка – Григорович (Grigorić) – замість узвичаєного до того моменту російського варіанту (Grigorjević).

До того ж самого хронологічного періоду належить розвідка Мілана Поповича «Taras Grigorićević Ševčenko», що з'явилася 1895-го року. Судячи з підпису самого автора, вона була написана у Відні. Як зауважує Є. Пашенко, стаття постала з ґрунтовного вивчення автором літератури не лише російської та російськомовної, але й текстів авторів із західної України, а також досягнень німецької славістики [16, с.9]. У розмові про творчість Шевченка для М. Поповича так само важливим є відтворення контексту, а надто політичного. У цьому ключі він наголошує на проблемі заборон та обмежень українства, а також насилля як норми ставлення російського царизму. Будучи обізнаним у історичних та політичних питаннях українського контексту, дослідник все ж не зовсім коректний у вживанні термінології, зокрема, для нього ідентичними є назви «Rusija» (Росія) та «Русь». Ця плутанина ще досить довгий час буде характерною для понятійного апарату хорватської україністики. Разом з тим, розвідка М. Поповича являє собою значний крок, насамперед, у тлумаченні творчого доробку Шевченка та глибокому аналізі його творів. Автор приділяє дослідницьку увагу багатьом творам поета. Спершу він говорить про балади «Причинна» (у оригіналі тексту Поповича – «Причина»), «Утоплена» і «Тополя», характеризуючи романтистський період творчості поета. Дослідник детально аналізує сюжетні лінії творів, образність, художню форму, а також говорить про народну традицію, у річищі якої ці твори написані. Знакове місце у творчому доробку Шевченка М. Попович надає «Катерині», стверджуючи те, що саме цим твором поет здобуває собі славу не лише у межах своєї батьківщини України, але і за її межами. Це, за твердженням автора, поема-алегорія, у якій постає трагічна доля України [16, с. 56]. Найбільше заціквлений, а відтак і досить детальний аналіз присвячений у розвідці поемі «Гайдамаки». Автор детально описує структуру твору, розглядає кожну складову частину поеми окремо. Попович зауважує, що предмет, зображений Шевченком, справді жахливий, але поетові вдається пом'якшити його дивовижними ідилічними картинками та рефлексіями. Саме цей контраст світлого й темного зливається у гар-

монійну цілісність, чим досягається неперевершений ефект твору [16, с.59]. Окрім згаданих вище, автор говорить ще про такі твори Т. Шевченка, як «Розрита могила», «Іван Підкова», «Сон», «Кавказ», «Неофіти», «Перебендя», «Тризна», «Слепая», приділяє увагу також і прозовому доробку митця.

Наступним етапом у освоєнні творчості Т. Шевченка є період початку ХХ століття. Цей хронологічний зріз позначений обставинами, насамперед, політичного характеру. Маємо на увазі Першу світову війну, під час якої утворюється Галицький фронт. Таким чином, хорватська громадськість стає більш обізнаною в українських реаліях, більшою мірою знайомиться із самою Україною. Цьому безпосередньо сприяє той факт, що з 1920-х років на хорватських землях опиняється значна кількість української еміграції. Відбувається консолідація української інтелігенції та її зближення з хорватською громадськістю, що безпосередньо відобразилося і на рецепції Шевченка. Кульмінаційним моментом у інтерпретаційній картині цього періоду стає збірка «Великому слов'янину», що побачила світ з нагоди 60-х роковин смерті поета у 1922-му році. Збірка презентує низку авторів, серед яких чільне місце посідає Йосип Бадалич. Його стаття має назву «Ševčenovo doba i Južni Slaveni» («Шевченкова доба та південні слов'яни»). Й. Бадалич вдається до компаративного методу у вивченні творчості Шевченка, чим покладає початок компаративному підходу у хорватській шевченціані загалом. Бадалич говорить про розквіт національного відродження у хорватів, про спільні світоглядні позиції Шевченка та діячів хорватського «рерогода», зокрема порівнює українського поета зі С. Вразом, а також говорить про Шевченка й Вразу у контексті міркувань про ідейні переконання Колара й Шафарика. Найбільш актуальною у цьому сенсі Бадаличу видається ідея українського поета про боротьбу проти російського централізму. У контексті розгляду власне творчої концепції Шевченка, дослідник наголошує на важливості його ідей про самодостатність національної літератури.

Наприкінці 30-х – на початку 40-х років ХХ століття хорватська україністика, а разом з нею і шевченкознавство, переживають період динамічного розвитку. На користь цього свідчать і численні публікації, присвячені рецепції творчості Т. Шевченка. У такому контексті варто згадати розвідки Б. Крмпотича й І. Козарчанина. Бранко Крмпотич у 1938-му році пропонує громадськості текст під назвою «Utjesaj Ševčenka na Harambašića» («Вплив Шевченка на Харамбашича»). Вже з самого заголовка ми бачимо те, що розвідка має новаторську площину, з огляду на спробу досягнути не лише творчість українського поета, але й характер впливу її концептуальних засад на оригінальні твори хорватського поета-перекладача. Власне, творчість А. Харамбашича чи не найбільше цікавить дослідника. Він стверджує ідею про актуалізацію питання нового осмислення творів Харамбашича, вважаючи одним з аспектів дослідження його творчості саме вписування в українсько-хорватський контекст. І найосновнішим ключем до розуміння й трактування творчості хорватського поета є саме художній спадок Шевченка. Стаття Б. Крмпотича є однією з

перших праць у хорватській літературно-критичній думці, у якій звертається увага на необхідність порівняння двох літератур, у першу чергу – на прикладі компаративного вивчення творчості двох письменників. Цікаво, що у самому тексті статті Б. Крмпотич спирається на розвідку українського дослідника Луки Луціва «Август Харамбашич і Тарас Шевченко», що вийшла друком у «Записках наукового товариства ім. Шевченка» 1937-го року. Саме його аналіз вивчення творчих досягнень хорватського поета спонукає Крмпотича заповнити прогалину у вивченні творів А. Харамбашича на бітківщині.

Напередодні Другої світової війни хорватське Слово про Шевченка отримує свій подальший розвиток. Одним з авторів цього Слова є Іво Козарчанин. У своїй статті 1939-го року «Djelo Tarasa Ševčenka» («Творчість Тараса Шевченка») він стверджує, що постать і творчість Тараса Шевченка піднімає питання нової добірки та перекладу його балад, оскільки стара збірка давно розпродана, та й вже не відповідає художнім вимогам та потребам часу [16, с. 149].

У роки Другої світової війни тема Шевченка набуває нової актуальності. У зв'язку з цим необхідно згадати розвідку Станка Гашпаровича, що вийшла друком у 1942-му році. С. Гашпарович, знаний хорватський інтелектуал воєнної доби, демонструє себе компетентним знавцем предмету дослідження. Його текст можна віднести до найвищих досягнень хорватської україністики у сенсі осмислення творчої постаті Т. Шевченка [16, с.12]. Гашпарович у інтепретативному інструментарії дослідження творів українського поета найголовнішу роль надає ідейно-мотивному комплексу. Автор виокремлює національну ідею як сутнісно-твірну характеристику Шевченкової поезії, а також визначає батьківщину та її долю єдиним і всеохоплюючим мотивом не лише творів, але й цілого поетового життя й діяльності. Аналізуючи його «Гайдамаків», «Кавказ», «Чигирин», «Минають дні», С. Гашпарович невтомно говорить про роль української минувшини, про моральний капітал, що закладений у героїчному минулому народу та є неосяжним, і саме Шевченку долею судилося видобути його з глибин народної свідомості. Дослідник, таким чином, виводить квінтесенцію поетичної сутності українського митця.

Новий етап у хорватській шевченкіані та україністиці загалом започатковують видатні славісти Олександр Флакер та Антиця Менац. Обидва вони з'являються на україністичній арені у 1950-му році. Кожен в окремій з двох провідних галузей освоєння творчого спадку Шевченка. А. Менац – у перекладацькій, а А. Флакер – у інтепретативній. Член Хорватської Академії наук і Мистецтв Антиця Менац (1922 р.н.) 1950-го року переклала вірш Т. Шевченка «Заповіт», чим розпочала роботу над перекладом поетичних творів української літератури. Згодом перекладачка продовжила свою діяльність на ниві української поезії. Так, 1998-го року у Загребі з'явилася друком збірка перекладів під назвою «Українська лірика». Книга розпочалася поезією Тараса Шевченка. Також до неї увійшли твори Івана Франка, Лесі Українки, Павла Тичини, Максима Рильського, Ліни Костенко, Бориса

Олійника, Івана Драча, Василя Стуса, Дмитра Павличка та ін..

Саття академіка О. Флакера «Taras Ševčenko – borac i revolucionar» («Тарас Шевченко – борець і революціонер») є ґрунтовним дослідженням творчої індивідуальності українського поета. Цей текст, так само, як і розвідка С. Гашпаровича, тривалий час був поза увагою радянської літературної критики через авторські концептуальні засади, що трактували творчість Шевченка крізь призму домінантної ідеї національної незалежності і звільнення від інонаціонального гніту, гніту, як говорить сам О. Флакер, «володарюючої нації» [16, с. 168]. Як зауважує Є. Пашенко, текст О. Флакера про Шевченка, борця і революціонера, є глибоко символічним як своєю назвою, так і датою виходу. Назва, на перший погляд, перегукується зі схожою термінологією тодішньої радянської історії літератури, у якій Шевченко був інтепретований у дусі соцреалістичних догм [16, с.12]. Здійснюючи розгляд найбільш показових, на думку дослідника, творів, Флакер наголошує на основних мотивах, символах, проблемах, що формують ядро художньої системи та магістральну поетову ідею. Серед них окреме місце посідає ідилічне зображення сільського життя, дім як ідеалізоване втілення «тихого раю», разом з тим, автор наголошує на зверненні Шевченка до історичної долі власного народу, до героїчного, трагічного, національного, а також не лише поза дослідницькою увагою надзвичайно потужний мотив боротьби з царизмом як системою, що перегукується з глибоко гуманістичною, непатетичною любов'ю до власного народу.

Значення діяльності цих відомих хорватських славістів важко переоцінити. Завдяки їхнім зусиллям українська мова та література почали викладатися у Загребському університеті ще з 1964-го року. Окрім їхніх імен період другої половини ХХ століття та сучасний етап розвитку хорватської україністики нерозривно пов'язаний з іменами Раїси Тростинської, Міленка Поповича, Євгена Пашенка, Тетяни Фудерер. І знову ми маємо необхідність говорити про Загребський університет як один з найважливіших осередків україністики у Хорватії. Значний внесок у розвиток сучасного шевченкознавства зроблений саме Євгеном Пашенком, українським літературознавцем і фольклористом, професором Загребського університету, одним із фундаторів створення кафедри української мови у цьому університеті, її завідувачем. Він досліджував роль творчості Тараса Шевченка в українському літературному, культурному й націєтворчому процесі, а також в аспекті впливу творчості українського поета на хорватський літературний та культурний дискурс. У своїй сатті «Fenomen Tarasa Ševčenka» («Феномен Тараса Шевченка»), що вийшла друком 2007-го року, дослідник присвячує увагу найважливішим поетового життєвого й творчого шляху, пропонує власну візію художнього світу Шевченка, аналізує образ Шевченкової України, розглядає питання мови Шевченкових творів у контексті проблеми літературної мови, а також говорить про переклад і дослідження творчості видатного українського поета на хорватських теренах.

Отже, освоєння творчості Тараса Шевченка набуло неабиякого значення у хорватському літературному й літературознавчому дискурсі. Переклади хорватською мовою поезій Т. Г. Шевченка у XIX та XX столітті значною мірою сприяли поширенню і популяризації творів видатного українського поета. Завдяки перекладацькій діяльності А. Шеноа, А. Харамбашича, який був найбільш плідним серед югослов'ян перек-

ладачем поезій Шевченка у XIX столітті, та А. Менац його поезії стали широко відомі у Хорватії. Ці твори були оцінені хорватськими літературними діячами як визначні досягнення світової літератури, про що свідчать роботи, присвячені теоретичній інтерпретації творчості Шевченка у Хорватії – статті Ч. Брагалі, Й. Бадалича, М. Поповича, І. Козарчанина, Б. Крмпотича, С. Гашпаровича, А. Флакера, Є. Пашченка.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кирилюк Є.П. Шевченкознавчі та славістичні дослідження. – К., 1977.
2. Кирилюк Є., Якубець М. Тарас Шевченко і слов'янські літератури // Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. – Т.1. – К., 1987.
3. Кравцов Н.И. Т.Г.Шевченко в югославской литературе и критике // Кравцов Н.И. Проблемы сравнительного изучения славянских литератур. – М., 1973.
4. Пащенко Є.М. Т.Г.Шевченко в югославських літературах // Т.Г.Шевченко в інтернаціональних літературах зв'язках. – К., 1981.
5. Рачкий Ф. Из статті «Дорожні спогади про Росію» // Світова велич Шевченка. Т.3. Т.Г. Шевченко в зарубіжному літературознавстві. – К., 1964.
6. Рудяков П.М. Українсько-хорватські літературні взаємини в XIX – XX ст. – К., 1987.
7. Т.Г.Шевченко і слов'янські народи. – К., 1964.
8. Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті. Т.1. Українська доживтнева література і слов'янський світ. – К., 1987.
9. Флакер А. Українська література в Хорватії. Записки до матеріалів з XIX століття // Хорватія/Україна. Культурні зв'язки від Адриатики до Дніпра. – Загреб, 1996.
10. Шевченко і світова культура. – К., 1964.
11. Шевченко и мировая культура: к 150-летию со дня рождения. – М., 1964.
12. Шевченкознавство в сучасному світі. – К., 2014.
13. Юшук І.П. Т.Г.Шевченко в перекладах А.Харамбашича // Міжслов'янські літературні взаємини. – К., 1961. – Вип.2.
14. Юшук І.П. Т.Г.Шевченко і С.С.Краньчевич (до питання про поширення поезії Т.Г.Шевченка в Югославії 80-х – 90-х років XIX ст.) // Міжслов'янські літературні взаємини. – К., 1961. – Вип.2.
15. Barac A. Jugoslovenska književnost. – Zagreb, 1954.
16. Hrvatska ševčenikiana. Priredio Jevgenij Paščenko. – Zagreb, 2011.

REFERENCES

1. Kirilyuk E.P. Researches of Shevchenko and slavic studies. – K., 1977.
2. Kirilyuk E., Yakubec' M. Taras Shevchenko and slavonic literatures // Ukrainian literature in slavonic and world literary context: In 5 Vol. – Vol.1. – K., 1987.
3. Kravcov N.I. T.G.Shevchenko in Yugoslavian literature and critic // Kravcov N.I. Problems of comparative study of slavonic literatures. – M., 1973.
4. Paschenko E.M. T.G. Shevchenko in Yugoslavian literatures // T.G. Shevchenko in international literatures copulas. – K., 1981.
5. Rachkiy F. From the article «Travelling flashbacks are about Russia» // The world grandeur of Shevchenko. Vol.3. T.G. Shevchenko is in foreign literary criticism. – K., 1964.
6. Rudyakov P.M. Ukrainian-Croatian literary copulas in 19th – 20th st. – K., 1987.
7. T.G.Shevchenko and slavonic people. – K., 1964.
8. Ukrainian literature is in a slavonic and world literary context. Vol.1. Ukrainian pre-october literature and slavonic world. – K., 1987.
9. Flaker A. Ukrainian literature in Croatia. Messages to materials from 19th age // Croatia/Ukraine. Cultural copulas are from Adriatic to Dnipro. – Zagreb, 1996.
10. Shevchenko and world culture. – K., 1964.
11. Shevchenko and world culture: to the 150years from the day of birth. – M., 1964.
12. Science is about Shevchenko is in the modern world. – K., 2014.
13. Yuschuk I.P. T.G.Shevchenko in translations of A.Kharambashich // The Interslavonic literary relations. – K., 1961. – Is.2.
14. Yuschuk I.P. T.G.Shevchenko and S.S.Kran'chevich (to the question about distribution of poetry of T.G.Shevchenko in Yugoslavia of 80th – 90th of 19th st.) // The Interslavonic literary relations. – K., 1961. – Is.2.
15. Barac A. Yugoslavian literature. - Zagreb, 1954.
16. Croatian ševčenikiana. By Yevgeny Paščenko. - Zagreb, 2011.

Croatian Word about Ukrainian Genius: a reception of creation of Taras Shevchenko in Croatia

O.M. Derkach

Abstract. The article investigates the reception of creation of Taras Shevchenko in Croatian literature and literary criticism. Main directions of mastering of creative work of the Ukrainian writer are considered. Separate attention is paid to the perception by Croatian literary process of works of T. Shevchenko by mediation of translations of A.Shenoa, A.Kharambashich and A.Menac and to the conceptual features of going near theoretical interpretation creation of Taras Shevchenko from 19th age to the modern stage of Croatian studies about T.Shevchenko.

Keywords: Taras Shevchenko, reception, theoretical interpretation, poetry, translation, literature

Деркач Е.М. Хорватское Слово об украинском Гении: рецепция творчества Тараса Шевченко в Хорватии

Аннотация. Статья посвящена исследованию рецепции творчества Тараса Шевченко в хорватской литературе и литературоведении. Рассмотрено магистральные направления освоения творческого наследия украинского писателя. Отдельное внимание уделено восприятию хорватским литературным процессом произведений Т.Шевченко посредством переводов А.Шеноа, А.Харамбашича, А.Менац и концептуальным особенностям подходов к теоретической интерпретации творчества Тараса Шевченко с XIX века до современного этапа хорватского шевченковедения.

Ключевые слова: Тарас Шевченко, рецепция, теоретическая интерпретация, поэзия, перевод, литература